

20.6.2022

Suomen Metsästäjäliitto - Finlands Jägarförbund r.y.
Kinturinkuja 4, PL 91
11101 Riihimäki
suomen@metsastajaliitto.fi

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö 2.6.2022 (Dnro VN/16497/2022)

LAUSUNTO MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN ASETUKSESTA KARHUKIINTIÖKSI 2022-2023

Suomen Metsästäjäliitto kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu esityksen kohteena olevasta asetusluonnoksesta seuraavaa:

YLEISTÄ

Maa- ja metsätalousministeriön asetusluonnoksessa suurimmaksi sallituksi saalismääräksi on esitetty 346 karhua, joista poronhoitoalueella voitaisiin kaataa 70 ja muualla Suomessa 276. Kiintiössä olisi siten kokonaisuudessaan 111 poikkeuslupaa vähemmän kuin edellisvuonna.

Poikkeuslupia myönnettiin viime vuonna kaikkien aikojen ennätysmäärä 457 kappaletta. Suomen karhukannan lähes yhtäjaksoinen, vuodesta 2012 jatkunut kasvu Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan tavoitteen mukaisesti näyttäisi saadun nyt taittumaan valtakunnallisesti. Kanta-arvion laadinnan keskeisenä perustana olevia karhupentueita arvioitiin nyt olevan noin 17 % edellistä arviota vähemmän. Myös todennäköisin karhujen kokonaislukumääräarvio laski 2250–2400 yksilöön.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on edelleen tärkeää huomioida, että tulomuutto Venäjältä Suomeen yhdessä korkean pentutuoton kanssa ovat ilmeisiä syitä siihen, miksi kanta näyttää juurikaan vähentymättä kestävästi selvästi korkeampaa metsästysverotusta kuin eurooppalaiselle karhukannalle usein sopivaksi päätelty noin 10 % kannasta (Heikkinen ym. 2019). Lisäksi kannanhoidollinen metsästys ei kohdistu juuri ollenkaan lisääntyvään kantaan,

20.6.2022

koska pennulliset naaraat ja alle 1-vuotiaat pennut ovat aina rauhoitettuja. Urosvoittoisen ja ikärakenteeltaan nuoren karhusaaliin takia karhukannan lisääntymistuloksen kannalta avainasemassa olevien aikuisten naaraiden metsästyskuolleisuus on jo pitkään ollut uroksia pienempää, lukuun ottamatta muutamaa riistakeskusaluetta harvemman karhukannan alueella.

Metsästäjäliiton mielestä esityksen mukainen karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkaminen on välttämätöntä. Suomen karhukanta on vahvasti suotuisan suojelun tasolla. Kannanhoidollinen metsästys on ehdottomasti paras tapa hoitaa karhukantaa ja pitää se ihmisarkana. Tästä on tutkittua näyttöä muun muassa LCIE:n mukaan. LCIE on eurooppalaisten suurpetotutkijoiden asiantuntijayhteisö, jonka aseman on myös IUCN (kansainvälinen luonnonsuojeluliitto) vahvistanut (Specialist Group on the Species Survival Commission). LCIE:n raportissa esitellään suurpetojen kannanhallintaa koskevia parhaita käytäntöjä, joista ihmisarkuuden ylläpitäminen kannanhoidollisella metsästyksellä on yksi niistä. EU:n komissio on myös suositellut jäsenvaltioille raportin sisältämiä ohjeita. Karhunmetsästys luo hyvinvointia riistatalouteen sekä vaalii arvokasta kansallista kulttuuriperintöämme. Kannanhoidollinen karhunmetsästys Suomessa sopii hyvin esimerkiksi muille EU-maille siitä, miten suurpetokantoja voidaan menestyksekkäästi hoitaa metsästämyllä.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan on edelleen hyvä muistaa ja tuoda eri yhteyksissä esille, että on hyvin todennäköistä, että karhukannan hoito metsästyksellisin keinoin on lisännyt lajin geneettistä monimuotoisuutta maassamme, kuten asetusesityksen taustamuistiossa todetaan. Metsästyksen sallimisella uusilla tihentymäalueilla, joissa karhunmetsästys ei ole aiemmin ollut mahdollista, on myös liiton kokemusten perusteella positiivinen vaikutus sekä petoyhdyshenkilöverkoston toimivuuteen, että paikallisten ihmisten suhtautumiseen karhuun.

POIKKEUSLUPAMÄÄRISTÄ

Metsästäjäliitto tukee pääosin ministeriön esitystä, jossa poikkeusluvalla metsästettävien karhujen enimmäismääräksi Suomessa on määritelty 346 yksilöä. Liitto esittää poronhoitoalueelle lisättäväksi vielä 10 poikkeuslupaa siten, että itäiselle ja läntiselle poronhoitoalueelle myönnettäisiin kummallekin 5 poikkeuslupaa lisää. Tämä nostaa tarvittavan poikkeuslupamäärän 356 yksilöön.

Luonnonvarakeskus on todennut, että laaditun ennusteen perusteella karhukanta kestää 16 % tunnetun kuolleisuuden ilman kannan pienenemistä. Asetusluonnoksessa esitetty poikkeuslupien kokonaismäärä poronhoitoalueen ulkopuolella prosenttiosuutena (13,2%) toteutuessaan jää edelleen kyseisen rajan alapuolelle, etenkin kun merkittävin osa poikkeusluvista tulee edelleen kohdistumaan Pohjois-Karjalan tihentymäalueille. Poronhoitoalueen

20.6.2022

verotusprosentiksi esitetään 23,7%, mikä on Metsästäjäliiton mielestä hieman liian alhainen suhteessa porovahinkoihin, sillä vahingot ovat edellisvuoden tapaan noin 1,5 miljoonaa euroa.

Karhujen aiheuttaminen vahinkojen ennaltaehkäisy suojausmenetelmiä kehittämällä on myös tärkeää. Viime vuonna karhujen kotieläimille, viljelyksille ja mehiläistaloudelle aiheuttamat vahingot laskivat hieman. Kannanhoidollisen metsästyksen järkevää kohdentamista on metsästäjien tekemänä toteutettu ja suojauskeinoja jatkuvasti parannettu. Asia vaatii kuitenkin jatkossakin panostusta suojausmenetelmiin ja poikkeuslupien kohdentamiseen, toteutettuna paikallisesti yhteistyössä metsästäjien ja vahingonkärsijöiden kanssa.

Vahinkoperusteisten pyyntilupien osalta Metsästäjäliitto pitää hyvänä jo vakiintunutta menettelyä, jonka mukaan lupia tulee myöntää aina, mikäli kriteerit täyttyvät, eivätkä myönnetyt vahinkoperusteiset luvat myöskään vähennä kannanhoidollisten lupien määrää. Myönnettävän poikkeuslupamäärän tulee Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan olla tasolla, jossa karhukanta pysyy vakaana ja petojen aiheuttamat vahingot voidaan pitää kurissa.

Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan lausunnon kohteena olevassa ministeriön esityksessä on riittävän monipuolisesti ja todennettuun näyttöön perustuen hahmoteltu kestävään käyttöön perustuvaa suunnitelmallista karhukannan hoitoa, minkä perusteella suurimmat saalismäärät on määriteltävä. Asetusluonnos jättää poikkeuslupien tarkemman kohdentamisen Suomen riistakeskuksen harkintaan, mikä antaa mahdollisuuden joustavampaan, aitoon tarpeeseen paremmin vastaavaan lupamenettelyyn.

POIKKEUSLUPIEN KOHDENTAMISESTA

Metsäpeurakannan turvaaminen Suomenselällä, Kainuussa sekä Metsäpeura-Life -hankkeen alueilla tulee olla poikkeuslupien kohdentamisessa huomioituna. Myös alueen muiden hirvieläinkantojen tila suhteessa karhukantaan tulee ottaa huomioon asetusluonnoksen taustamuistiossa mainitulla tavalla. Tähän liittyen erityisesti Suomen karhukannan tiheimmälle alueelle Pohjois-Karjalaan suunnattavien lupien harkinnassa tulee liiton mielestä huomioida edelleen paikoin varsin alhaiset hirvieläinkannat.

Liitto toteaa, että lupien kohdentamisessa on edelleen perusteltua painottaa itäisen Suomen tiheän kannan alueita. Tällä tuetaan hirvikannan kestävä kehitystä ja vähennetään karhun aiheuttamia vahinkoja. Myös levittäytymisalueen poikkeuslupien riittävästä saatavuudesta tulee kuitenkin myös huolehtia. Poikkeuslupien kohdentamisessa Metsästäjäliiton näkemyksen mukaan tulee yleisesti noudattaa monilajisen kannanhoidon periaatteita ja huomioida kaikkien suurpetojen yhteisvaikutus alueella.

20.6.2022

Metsästäjäliiton Suur-Savon piirin alueella (riistakeskusalue Etelä-Savo) karhukannan kasvu ei ole taipunut metsästäjien havaintojen perusteella siinä määrin kuin lausuntopyyntöön taustamuistion tiedot antavat ymmärtää. Karhukannan kasvu on pysähtynyt voimakkaan verotuksen alueella eli aivan itäisimmässä Suomessa ja piirin näkemyksen osa eläimistä on jopa voinut siirtyä sieltä lännemmäksi. Etelä-Savo seuraa karhun kanta-arvioissa Itä-Suomea muutaman vuoden viiveellä eli kantaa kasvaa piirin näkemyksen mukaan alueella edelleen, mikäli lupamääriä leikataan kuluvalle vuodelle viime vuoteen verrattuna. Metsästäjäliiton Lapin piirin mukaan karhukanta poronhoitoalueella on kasvanut, mutta pyynnin toteutus ja onnistuminen on erittäin riippuvainen lumentulon ajankohdasta. Pohjoisen Suomen alueet ovat myös tiettömät ja erittäin laajat, mikä lisää osaltaan haasteita pyynnin tulokseen.

Liitto näkee hyvänä, että jo pidempään valmistelussa ollut karhukannan hoitosuunnitelman päivitys ollaan parhaillaan saamassa viimeistelyä ja toimeenpantua, jotta kannanhoito on jatkossakin suunnitelmallista, viimeisimpään tieteelliseen tutkimustietoon ja todennettuihin havaintoihin pohjautuvaa. Tällöin jatkuvasti muuttuviin olosuhteisiin ja tilanteisiin karhukannan hoidossa voidaan reagoida entistä paremmin ja perustella karhun kannanhoidollisen metsästyksen jatkuminen asiapohjalta.

Riihimäellä 20.6.2022

SUOMEN METSÄSTÄJÄLIITTO – FINLANDS JÄGARFÖRBUND R.Y.

Toimeksi saaneena:

Ere Grenfors

Luonnon- ja riistanhoitopäällikkö